

В. А. Шемчук

кандидат педагогічних наук,
начальник науково-дослідного відділу розвитку фізичного виховання,
спеціальної фізичної підготовки і спорту
Науково-дослідного центру проблем фізичного виховання,
спеціальної фізичної підготовки і спорту
Навчально-наукового інституту фізичної культури
та спортивно-оздоровчих технологій
Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського

ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ МОДЕЛЮВАННЯ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА СПОРТУ В СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ Й ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Статтю присвячено актуальним питанням удосконалення системи фізичної підготовки Збройних Сил України (ЗСУ). Головною метою роботи є визначення проблемних питань наявної системи фізичної підготовки та спорту військовослужбовців Збройних Сил України.

Військова реформа в державі зумовила певні радикальні зміни у структурі Збройних Сил України. Ці зміни трансформували штатну структуру родів військ та служб і певні органи управління ними, зокрема й Управління фізичної підготовки та спорту. Зазначене вище привело до створення децентралізованого способу управління фізичною підготовкою та спортом за збереження застарілих механізмів управління фізичною підготовкою та організації її форм безпосередньо в бойових підрозділах.

Аналіз чинного механізму управління та організації фізичної підготовки у ЗСУ свідчить про наявність низки недоліків, які пов'язані з розмежуванням функцій між управлінням фізичної підготовки ЗСУ та управлінням спорту Міністерства оборони України, диспропорцією організаційних і фінансових витрат окремо на спорт вищих досягнень і фізичну підготовку ЗСУ. Проблемним питанням управління фізичною підготовкою ЗСУ залишається розроблення сучасної концепції розвитку фізичної підготовки з урахуванням стандартів НАТО.

Відповідно до наявного досвіду країн – співучасниць блоку НАТО у напрямі подолання аналогічних проблем під час реформування системи фізичної підготовки в ЗСУ доцільним є врахування таких пропозицій: створити науково-дослідну групу зі складу провідних учених, практиків – фахівців фізичної підготовки і спорту (теорії та методики фізичної підготовки, відомих дослідників у напрямі фізичного виховання різних груп населення) з метою розроблення сучасної концепції та ефективної моделі системи фізичної підготовки та спорту військовослужбовців Збройних Сил України; централізувати економічні засоби та кадрове забезпечення фізичної підготовки та спорту на рівні МО України з паралельним розширенням самостійності управлінь бойовою підготовкою з розроблення керівних документів із фізичної підготовки та спорту для родів військ і служб ЗСУ; оптимізувати штатну структуру системи фізичної підготовки ЗСУ; ввести та ліцензувати централізовану підготовку та перепідготовку військовослужбовців за контрактом за напрямом інструкторів із фізичної підготовки та спорту; систематично у плановому порядку здійснювати перепідготовку позаштатних начальників фізичної підготовки та спорту військових частин на базі навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій НУОУ імені Івана Черняхівського; посилити індивідуальну відповідальність військовослужбовців із фізичної підготовленості шляхом передбачення в контракті відповідних пунктів.

Ключові слова: *військовослужбовці, забезпечення, загальна фізична підготовка, компетентності, концепція, настанова, педагогічне моделювання, сектор безпеки, система фізичної підготовки, спеціальна фізична підготовка.*

Постановка проблеми. Сьогодні система фізичної підготовки в силових структурах і спеціальних службах України являє собою живу матерію, яка перебуває в постійній трансформації відповідно до вимог сьогодення. На розвиток і функціонування системи фізичної підготовки у Збройних Силах України (далі – ЗСУ) впливають різноманітні чинники, такі як: бойовий досвід; гендерний аспект; сучасний стан озброєння

та військової техніки; прогресивні наукові розробки у напрямі теорії та методики фізичної підготовки військовослужбовців (фізичного виховання різних груп населення); технічні засоби навчання (інтерактивні технології); стрімкий розвиток фармакологічної галузі; модернізація та уніфікація військового обмундировання (екіпіровки); розвиток мобільних технологій; можливості високоточної зброї та інші складники, які здійснюють позитивний

вплив на формування професійних компетентностей військовослужбовців ЗСУ в системі їхньої бойової підготовки. Слід також зазначити, що фізична підготовка є основним предметом бойової підготовки військовослужбовців різних вікових груп і категорій, що забезпечує необхідний рівень готовності особового складу ЗСУ до виконання завдань за призначенням.

Важливість фізичної підготовки військовослужбовців ЗСУ зазначено низкою науковців: Д.С. Грищенком, Є.В. Денисенком, В.М. Кирпенком, С.В. Лещеню, О.Н. Мальцевим, В.О. Мельником, А.М. Одеровим, О.І. Поповичем, Г.І. Сухорадою, О.В. Хацаюком, І.Л. Шлямаром та іншими фахівцями. У наукових працях вищезазначених учених розглядаються важливі аспекти формування системи фізичної підготовки військовослужбовців. Однак аналізу стану системи управління та організації фізичної підготовки у ЗСУ приділяється не досить уваги, що підкреслює актуальність обраного напрямку дослідження.

Військова реформа в державі зумовила певні радикальні зміни у структурі Збройних Сил України. Ці зміни трансформували штатну структуру родів військ та служб і певні органи управління ними, зокрема й Управління фізичної підготовки та спорту. Зазначене вище привело до створення децентралізованого способу управління фізичною підготовкою та спортом за збереження застарілих механізмів управління фізичною підготовкою та організації її форм безпосередньо в бойових підрозділах, яка була властива для пострадянської системи. Інакше кажучи, структура та зміст фізичної підготовки у ЗСУ відображала систему, яка існувала у пострадянській армії без урахування вимог сьогодення.

Зазначене вище потребує відповідних змін, які модернізують систему організації забезпечення фізичної підготовки та спорту в секторі безпеки й оборони України відповідно до вимог сьогодення.

Дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи та дослідно-конструкторських робіт науково-дослідного відділу розвитку фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки та спорту науково-дослідного центру проблем фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту Навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського (2019–2020 рр.).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням функціонування систем фізичної підготовки та спорту представників силових структур і спеціальних служб України (країн блоку НАТО) присвячено наукові праці таких учених: С.І. Глазунова [1], М.А. Ісакова [2], В.П. Леонтьєва [3], О.В. Петрачкова [4], С.В. Романчука [5], Ю.С. Фіногенова [6],

І.Л. Шлямара [7], М.Ю. Яковлева [8], І.А. Кузнєцова [9], В.В. Міронова [10], В.М. Утенка [11], В.А. Щеголева [12] та інших фахівців.

Під час моніторингу науково-методичної літератури у напрямі використання методів педагогічного моделювання, спрямованих на забезпечення фізичної підготовки та спорту в секторі безпеки й оборони України нашу увагу привернули роботи С.У. Гончаренка [13], В.І. Загвязинського, Р.І. Атаханова [14], В.В. Краєвського [15], І.Г. Осадчого [16], І.П. Підласого [17], С.О. Сисоєвої, Т.Б. Пояска [18], В.В. Ягупова [19] та інших учених. Наукові напрацювання зазначених вище учених доводять те, що найбільш ефективним засобом досягнення позитивних результатів щодо розроблення та управління педагогічними системами є використання методу педагогічного моделювання, що є прийнятним для досягнення мети нашого дослідження. Крім того, суть моделювання (С.У. Гончаренко) полягає у встановленні подібності явищ (аналогій), адекватності одного об'єкта іншому в певних відношеннях і на цій основі перетворення простішого за структурою і за змістом об'єкта у модель складнішого (оригінал).

У педагогіці моделювання визначають як процес побудови, вивчення і застосування моделей, що ґрунтується на синтетичному підході, надає змогу дослідити структуру та функціонування цілісних систем (В.І. Загвязинський, А.Ф. Закірова, І.П. Подасий). Використання методів моделювання сприяє систематизації знань про об'єкт дослідження чи процес. Особливо яскраво і наочно при цьому виявляються проблемні питання під час аналізу зв'язків внутрішнього і зовнішнього характеру, а це веде до більш глибокого розкриття суті явища, яке досліджується (Ю.К. Бабанський). Як універсальний метод наукового дослідження моделювання дає змогу розв'язати низку завдань: уможливує вивчення процесу до його здійснення, при цьому виявляються можливі негативні наслідки, що надає можливість ліквідувати чи послабити їх до реального прояву; дає змогу більш цілісно вивчити процес, оскільки з'являється можливість виявити не тільки елементи, але й зв'язки між ними, дослідити освітню ситуацію різнобічно; процес, представлений моделлю, полегшує теоретичний аналіз, а також обґрунтування шляхів його вдосконалення; з огляду на те, що під час моделювання ситуації свідомо (з метою дослідження) спрощуються, стає можливим застосування якісних методів аналізу та отримання на їхній основі науково обґрунтованих даних про процес (О.В. Секаєва).

Незважаючи на значну кількість робіт у обраному нами напрямі дослідження, зазначені вище наукові праці частково висвітлюють шляхи визначення проблемних питань системи фізичної підготовки та спорту військовослужбовців Збройних Сил України, що потребує додаткового дослідження.

Мета статті. Головною метою роботи є визначення проблемних питань наявної системи фізичної підготовки та спорту військовослужбовців Збройних Сил України.

Для досягнення мети дослідження планувався розв'язати такі завдання:

- провести аналіз науково-методичної та спеціальної літератури (інтернет-джерел) у напрямі функціонування систем фізичної підготовки та спорту представників силових структур і спеціальних служб України (країн блоку НАТО);

- здійснити моніторинг науково-методичної літератури у напрямі використання методів педагогічного моделювання, спрямованих на забезпечення фізичної підготовки та спорту в секторі безпеки й оборони України;

- визначити напрями та розробити пропозиції щодо вдосконалення системи управління й організації фізичної підготовки та спорту у ЗСУ.

Виклад основного матеріалу. Аналіз чинного механізму управління та організації фізичної підготовки у ЗСУ свідчить про наявність низки недоліків, які пов'язані з розмежуванням функцій між управлінням фізичної підготовки ЗСУ та управлінням спорту Міністерства оборони України, диспропорцією організаційних і фінансових витрат окремо на спорт вищих досягнень і фізичну підготовку ЗСУ. Не маючи власного досвіду у розробленні керівних документів із фізичної підготовки (настанов, інструкцій, директив, стандартів), військові органи управління фізичною підготовкою та спортом на початковому періоді формування ЗСУ прийняли на озброєння аналогічні нормативні керівні документи колишнього СРСР.

Надалі фахівцями фізичної підготовки та спорту було проведено низку наукових досліджень, що привело до створення нових і сучасних тоді керівних документів (Настанов з фізичної підготовки), які регламентували організацію фізичної підготовки у ЗСУ. Наступна редакція Настанов з фізичної підготовки (НФП-2009) була розроблена фахівцями кафедр фізичної підготовки та спорту вищих військових навчальних закладів ЗСУ сумісно із провідними вченими навчально-наукового центру фізичної підготовки та спортивно-оздоровчих технологій Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. Варто зазначити, що думка вчених була врахована частково, зміст фізичної підготовки, її нормативну базу було змінено без попереднього обговорення та апробації в бойових підрозділах і вищих військових навчальних закладах ЗСУ. Зважаючи на вищезазначене, вважаємо, що командно-адміністративний вплив на вирішення проблемних питань, які стосуються змісту, нормативної бази, не можуть сприяти творчій і плідній співпраці фахівців фізичної підготовки ЗСУ, які повинні мати єдиний орієнтир і рухатися в одному напрямі сто-

совно вдосконалення системи фізичної підготовки та відпрацювання важливих керівних документів.

Важливим сьогодні є те, що професійні компетентності військовослужбовця ЗСУ включають у себе такі компоненти: когнітивно-операційний (військово-теоретичні знання, практичні уміння та навички); професійно-особистісний (професійна самосвідомість, індивідуальний стиль діяльності та спілкування, творчий потенціал). Для аналізу перш за все необхідно акцентувати увагу на тому, що важливе місце в житті військовослужбовців посідають систематичні заняття фізичною підготовкою і спортом, які спрямовані на дотримання здорового способу життя та формування фізичних і духовних цінностей особистості.

У контексті нашого дослідження доцільно розглянути сутність основних наукових категорій «загальна фізична підготовка військовослужбовців» і «спеціальна фізична підготовка військовослужбовців». У Настанові з фізичної підготовки ЗСУ задекларовано, що підтримання постійної фізичної готовності військовослужбовців до повсякденної та бойової діяльності досягається безперервним функціонуванням чинної системи фізичної підготовки ЗСУ.

Система фізичної підготовки ЗСУ – це сукупність концептуальних основ, які визначено в завданнях загальної та спеціальної фізичної підготовки управління фізичною підготовкою та процес фізичної підготовки військовослужбовців. Отже, саме система фізичної підготовки ЗСУ забезпечує: високу рухову активність військовослужбовців; формування свідомого позитивного ставлення військовослужбовців до фізичної підготовки та дотримання ними здорового способу життя; оволодіння знаннями та методикою фізичного вдосконалення; створення та утримання необхідної навчально-матеріальної бази; підготовку та перепідготовку кадрів; наукове обґрунтування системи фізичної підготовки ЗСУ та пошук шляхів її удосконалення з урахуванням стандартів НАТО.

Загальна фізична підготовка спрямована на досягнення оптимального рівня розвитку загальних фізичних якостей із наступним успішним опануванням ними спеціальними фізичними якостями та військово-прикладними навичками, покращення фізичного розвитку, зміцнення здоров'я шляхом систематичного виконання фізичних вправ із різних розділів фізичної підготовки (гімнастика, легка атлетика, плавання, лижна підготовка та спортивні ігри, рукопашний бій та інші).

Відповідно до аналізу професійної діяльності військовослужбовця ЗСУ, ми дійшли розуміння того факту, що загальна фізична підготовка сприяє: підвищенню військово-спеціальної підготовленості військовослужбовців; дотриманню здорового способу життя; профілактиці захворювань

і фізичній реабілітації; прискоренню адаптації військовослужбовців до умов військової служби; організації активного та змістовного відпочинку.

Завданнями загальної фізичної підготовки є такі: розвиток і вдосконалення фізичних якостей (сили, витривалості, швидкості, спритності); покращення фізичного розвитку; зміцнення здоров'я, підвищення працездатності та службової активності; забезпечення професійного довголіття та стійкості організму до несприятливих факторів зовнішнього середовища та військово-професійної діяльності; зменшення працевтрат, пов'язаних із хворобами.

У свою чергу, спеціальна фізична підготовка військовослужбовців спрямована на: розвиток спеціальних фізичних якостей; оволодіння військово-прикладними навичками; виховання морально-вольових якостей; досягнення бойової злагоженості військових підрозділів шляхом систематичного комплексного виконання спеціальних фізичних і прикладних вправ з атлетичної підготовки, прискореного пересування, подолання перешкод, застосування заходів фізичного впливу (рукопашної підготовки), військово-прикладного плавання. Крім того, спеціальна фізична підготовка спрямована на зміцнення органів і систем, підвищення їхніх функціональних можливостей, розвиток рухових якостей, необхідних для якісного виконання службово-бойових завдань.

Варто зазначити, що спеціальна фізична підготовка передбачає також розвиток сили, швидкості, витривалості, спритності, гнучкості та координації. Вважаємо, що для того, щоб вище зазначені фізичні якості формувалися на відповідному високому рівні, доцільним є ведення військовослужбовцями щоденника самоконтролю, у якому необхідно активно відстежувати свій прогрес у напрямі фізичного розвитку. З цієї метою доцільно використовувати різноманітні прикладні програми чи сучасні мобільні додатки.

Загалом, варто акцентувати увагу на тому, що завдання спеціальної фізичної підготовки визначаються специфікою військово-професійної діяльності видів, родів військ і служб ЗСУ. Однак варто виділити також і загальні завдання, до яких належать: розвиток і вдосконалення спеціальних фізичних якостей; удосконалення військово-прикладних рухових навичок; виховання морально-вольових якостей; згуртування військових підрозділів. Крім того, спеціальна фізична підготовка військовослужбовців повинна базуватися на концептуальних складниках, в основу яких повинно бути покладено інтеграцію фізичного виховання з урахуванням відповідного характеру військово-професійної діяльності.

Отже, до найбільш вагомих концептуальних принципів системи спеціальної фізичної підготовки військовослужбовців належать:

1) організація навчальних занять у вищих військових навчальних закладах ЗСУ з використанням сучасних досягнень спортивної науки (теорії та методики фізичного виховання різних груп населення);

2) орієнтація спеціальної фізичної підготовки на завдання, які буде виконувати військовослужбовець, відпрацювання дій у змодельованих екстремальних умовах;

3) розвиток мотивації у військовослужбовців до систематичних занять фізичною підготовкою та спортом;

4) організація та проведення відомчих спортивних змагань із різних військово-прикладних (олімпійських) видів спорту, створення умов для військовослужбовців-спортсменів (необхідної навчально-матеріальної бази);

5) співробітництво вищих військових навчальних закладів ЗСУ зі спортивними федераціями, спортивними товариствами (клубами) за місцем дислокації, спільне використання наявних спортивних баз та інших.

Проблемним питанням управління фізичною підготовкою ЗСУ, інших силових структур і спеціальних служб України залишається розроблення сучасної концепції розвитку фізичної підготовки з урахуванням стандартів НАТО. Нова сучасна концепція фізичної підготовки військовослужбовців ЗСУ повинна стати фундаментальним керівним документом, який визначає напрям розвитку фізичної підготовки, спортивно-масової роботи та спорту вищих досягнень у ЗСУ. Крім того, концепція фізичної підготовки повинна враховувати проблеми, які виникли в управлінні та організації фізичної підготовки ЗСУ за роки незалежності, шляхи їхньої оптимізації, удосконалення фінансово-економічного та матеріального забезпечення, проблемні питання та перспективи кадрового й методичного забезпечення, пріоритетні напрями у розвитку наукового та інформаційного забезпечення.

Актуальність і складність завдань, які виникають під час реформування системи фізичної підготовки, зумовлює необхідність створення робочого органу у вигляді науково-дослідної групи, до складу якої необхідно залучити провідних учених і практиків (військових експертів) у напрямі фізичної підготовки військовослужбовців ЗСУ з метою збору, аналізу та розроблення пропозицій стосовно вдосконалення системи фізичної підготовки ЗСУ. Послідовні та поетапні результати роботи науково-дослідної групи необхідно висвітлювати в засобах масової інформації, науково-теоретичних (методичних) виданнях і публікаціях, під час навчально-методичних зборів (семінірів) фахівців фізичної підготовки силових структур і спеціальних служб України. Саме такий шлях було обрано під час розроблення аналогічного документа

та розроблення напрямів реорганізації системи фізичної підготовки у зв'язку із проведенням військової реформи в силових структурах іноземних держав, країн блоку НАТО [19; 20].

Відповідно до вимог чинної Настанови з фізичної підготовки – фізичну підготовку у військовій частині організовує начальник фізичної підготовки і спорту, а у разі його відсутності обов'язки виконує позаштатний спеціаліст із відповідним досвідом. Відповідальність за стан фізичної підготовки підлеглого особового складу покладається на командирів підрозділів.

Аналіз світового досвіду свідчить про те, що на одну тисячу військовослужбовців відводиться три фахівці фізичної підготовки та спорту. На сучасному етапі реформування ЗСУ організовує фізичну підготовку один фахівець (на 15 000 військовослужбовців). Відповідно до наявної практики, позаштатні начальники фізичної підготовки та спорту не мають відповідних теоретичних знань, методичних умінь і практичних навичок та потребують обов'язкової перепідготовки.

Досвід функціонування системи фізичної підготовки у схожих силових структурах країн – співучасниць блоку НАТО, а також необхідність створення сучасних Збройних Сил України не можуть залишити без уваги моніторинг наступних питань і заходів, спрямованих на реформування системи управління та організації фізичної підготовки:

1) враховуючи економічний стан держави, доцільним є централізація економічних засобів і кадрового забезпечення фізичної підготовки та спорту із збереженням централізованого управління з боку МО України та розширення самостійності Управлінь бойової підготовки видів ЗСУ з розроблення керівних документів із фізичної підготовки для видів ЗСУ;

2) передбачити штатні посади військових фахівців фізичної підготовки та спорту в кожній військовій частині (закладі) із розрахунку – 1 особа на 1 000 військовослужбовців та інструкторів з фізичної підготовки в підрозділах ланки «рота – батальйон». Під час організації фізичної підготовки на рівнях: взвод, рота, батальйон – необхідно залучати до виконання функціональних обов'язків позаштатних інструкторів із фізичної підготовки та спорту (кандидатів на зазначені посади), враховуючи особливості бойового застосування військових частин (підрозділів);

3) організовувати централізовану підготовку інструкторів із фізичної підготовки та спорту (термін підготовки не менше 3-х місяців).

Крім того, у зв'язку з переходом ЗСУ на контрактний спосіб комплектування нагальною необхідністю є розроблення відповідних змін і доповнень до умов контракту громадянина (який на добровільній основі призивається на військову службу) із зазначенням його обов'язків із забез-

печення необхідного рівня фізичної готовності до службово-бойової діяльності впродовж терміну дії контракту.

Доцільним також із нашого погляду є розроблення картки обліку індивідуальної фізичної підготовленості відповідно до вимог сьогодення (для підвищення особистої відповідальності військовослужбовця за індивідуальний рівень фізичної підготовленості), зокрема й електронної бази. Вважаємо, що обов'язковим під час відпрацювання проєкту нової Настанови з фізичної підготовки у ЗСУ є врахування морального та матеріального стимулювання (заохочення) військовослужбовців за належний (високий) рівень фізичної готовності до виконання завдань за призначенням.

Слід також зауважити, що реформування систем фізичної підготовки військовослужбовців збройних сил різних країн світу: США, Франції, Німеччини, Великобританії та інших країн – співучасниць блоку НАТО свідчить про те, що більшість із вищезазначених заходів, які було використано під час вирішення зазначеного кола проблем, пов'язаних із управлінням та організацією фізичної підготовки відповідних силових структур, – були ефективними [20; 21].

Висновки і пропозиції. Під час дослідження ми дійшли розуміння необхідності формування у військовослужбовців ЗСУ належного рівня професійних компетентностей. Використовуючи метод педагогічного моделювання, встановлено, що вагомими складниками професійних компетентностей військовослужбовців ЗСУ є загальна фізична підготовка. Загальна фізична підготовка військовослужбовців ЗСУ сприяє: підвищенню військово-спеціальної підготовленості; веденню здорового способу життя; профілактиці захворювань і фізичній реабілітації; прискоренню адаптації військовослужбовців до умов військової служби; організації змістового та активного відпочинку.

Також встановлено, що спеціальна фізична підготовка передбачає розвиток сили, швидкості, витривалості, спритності, координації, гнучкості. Визначено, що спеціальна фізична підготовка кандидатів на військову службу серед цивільних осіб буде успішною під час дотримання необхідних і важливих концептуальних основ та аспектів. Загалом, спеціальна фізична підготовка військовослужбовців ЗСУ повинна забезпечувати розв'язання таких завдань:

– розвивати та вдосконалювати у військовослужбовців військово-прикладні навички, необхідні для якісного та ефективного виконання завдань за призначенням у різних умовах службово-бойової діяльності;

– формувати у військовослужбовців високі морально-психологічні (вольові) якості; здійснювати згуртування військових колективів.

Аналіз стану системи управління та організації фізичної підготовки та спорту у ЗСУ виявив низку проблем, які пов'язані безпосередньо з децентралізацією управління фізичною підготовкою та спортом, відсутністю ефективної та дієвої концепції розвитку фізичної підготовки у ЗСУ з урахуванням вимог сьогодення, наявного бойового досвіду та стандартів НАТО, а також несформованістю напрямів удосконалення системи фізичної підготовки відповідно до військової реформи.

Відповідно до наявного досвіду країн – співучасниць блоку НАТО у напрямі подолання аналогічних проблем під час реформування системи фізичної підготовки у ЗСУ доцільним є врахування таких пропозицій: створити науково-дослідну групу (робочу групу) зі складу провідних учених, практиків – фахівців фізичної підготовки та спорту (теорії та методики фізичної підготовки, відомих дослідників у напрямі фізичного виховання різних груп населення) з метою розроблення сучасної концепції та ефективної моделі системи фізичної підготовки та спорту військовослужбовців Збройних Сил України; централізувати економічні засоби та кадрове забезпечення фізичної підготовки та спорту на рівні МО України з паралельним розширенням самостійності управлінь бойовою підготовкою з розроблення керівних документів із фізичної підготовки та спорту для родів військ і служб ЗСУ; оптимізувати штатну структуру системи фізичної підготовки ЗСУ; ввести та ліцензувати централізовану підготовку та перепідготовку військовослужбовців за контрактом за напрямом інструкторів із фізичної підготовки та спорту; систематично у плановому порядку здійснювати перепідготовку позаштатних начальників фізичної підготовки та спорту військових частин на базі навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського; проводити селекційну роботу серед військовослужбовців – фахівців фізичної підготовки та спорту інших силових структур і спеціальних служб України на предмет переведення їх до військових частин ЗСУ; посилити індивідуальну відповідальність військовослужбовців із фізичної підготовленості шляхом передбачення в контракті відповідних пунктів.

Список використаної літератури:

- Глазунов С.І. Експрес-контроль спеціальної фізичної підготовленості військовослужбовців механізованих підрозділів сухопутних військ : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. вих. : 24.00.02. Київ, 2003. 20 с.
- Ісаков М.А., Яковлев О.О., Хлопецький Ю.І. Аналіз існуючої системи аналізу і узагальнення досвіду підготовки військ в об'єднаних збройних силах НАТО та Сухопутних військах Збройних Сил України. *Збірник наукових праць ХНУПС*. Харків, 2009. № 4 (22). С. 150–156.
- Леонтьев В.П. Нормативное обеспечение физической подготовки курсантов высших учебных заведений Сухопутных войск МО Украины : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. вих. : 24.00.02. Київ, 2000. 22 с.
- Петрачков О.В. Наибольш информативні показники фізичної та професійної підготовленості військових фахівців. *Педагогічні науки: реалії та перспективи*. Київ, 2011. № 14. С. 161–165.
- Романчук С.В. Напрямки удосконалення системи перевірки та оцінки військовослужбовців різних спеціальностей. *Педагогічні науки: реалії та перспективи*. Вип. 14. Київ, 2009. С. 294–295.
- Фіногенов Ю.С. Структура та рівні управління в системі фізичної підготовки Збройних Сил України. *Вісник Національного університету оборони України*. Київ, 2011. № 6 (25). С. 155–159.
- Шлямар І.Л., Романчук С.В. Перевірка й оцінка фізичної підготовленості курсантів військових навчальних закладів Сухопутних військ. *Роль фізичної культури і спорту у гармонійному розвитку учнівської та студентської молоді*. Івано-Франківськ, 2012. № 6 (25). С. 178–186.
- Яковлев М.Ю., Хлопецький О.О., Ісаков М.А. Система аналізу і удосконалення досвіду підготовки військ, як складова системи бойової підготовки. *Системи озброєння і військова техніка*. Харків, 2009. № 3 (19). С. 97–102.
- Кузнецов І.А., Утенко В.Н. Концепция физической подготовки войск ведущих стран НАТО. *Актуальные проблемы теории и практики физической подготовки войск : учеб. пособ.* Санкт-Петербург : ВИФК, 2002. С. 97–104.
- Мионов В.В. Физическая подготовка Вооруженных Сил Франции. *Актуальные проблемы теории и практики физической подготовки войск*. Санкт-Петербург, 2002. № 24. С. 130–144.
- Утенко В.Н., Щеголев В.А., Сорокин В.П. Физическая подготовка в иностранных армиях (по материалам зарубежной печати) : учеб. пособ. Санкт-Петербург : ВИФК ИЦ, 1997. 32 с.
- Щеголев В.А. Физическая подготовка в иностранных армиях : учеб. пособ. Санкт-Петербург : Инкерт, 2007. С. 36–61, 105–111.
- Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження : метод. реком. Київ – Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
- Загвязинский В.И., Атаханов Р.И. Методология и методы психолого-педагогического исследования : учеб. пособие. Москва : Академия, 2005. 208 с.
- Краевский В.В. Методология педагогики : учеб. пособие Чебоксары : Чувашский университет, 2001. 244 с.

16. Осадчий І.Г. Педагогічне моделювання: що важливо знати педагогу? *Народна освіта*. Київ, 2016. № 1 (28). С. 60–67.
17. Подласый И.П. Педагогика : учеб. пособие. Москва : Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2004. 574 с.
18. Сисоєва С.О., Поясок Т.Б. Психологія та педагогіка : навч. посіб. Київ : Міленіум, 2005. 520 с.
19. Ягупов В.В. Педагогіка : навч. посіб. Київ : Либідь, 2003. 560 с.
20. Щеголев В.А. Содержание и методика профессиональной и физической подготовки военнослужащих стран НАТО к выполнению специальных операций. *Физическая подготовка – основа боеспособности войск*. Москва, 2016. № 2 (2). С. 158–163.
21. Pylypchak I. Author's program of physical training of cadets of military academy in the period of primary training using the means of crossfit. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. Москва, 2018. № 2 (42). С. 38–42.
-

Shemchuk V. Theoretical aspect of modeling the system of organization of providing physical training and sports in the security and defense sector of Ukraine

The article is devoted to topical issues of improving the system of physical training of the Armed Forces of Ukraine (AFU). The main purpose of this work is to identify the problematic issues of the existing system of physical training and sport of the military of the Armed Forces of Ukraine. The military reform in the country has caused some radical changes in the structure of the Armed Forces of Ukraine. These changes have transformed the staffing structure of troops and services and certain management bodies, including the "Training and Sports Management". The above has led to the creation of a decentralized way of managing physical training and sports while maintaining outdated mechanisms of managing physical training and organizing its forms directly in combat units. The analysis of the existing mechanism of management and organization of physical training in the AFU indicates that there are a number of shortcomings related to the separation of functions between the Armed Forces, Armed Forces Management and the Department of Sports of the Ministry of Defense of Ukraine, the disproportion of organizational and financial costs separately for higher-achieving sports and physical training of the AFU. A problematic issue in the management of the AFU remains the development of a modern concept for the development of physical training in line with NATO standards. In the light of the experience of countries participating in the NATO bloc in addressing similar challenges in reforming the fitness system in the AFU, it is advisable to consider the following suggestions: to create a research group consisting of leading scientists, practitioners – specialists in physical training and sports (theories and methods of physical training, well-known researchers in the field of physical education of different population groups) with a view to developing a modern concept and effective model of the system of physical training and sport of the military of the Armed Forces of Ukraine; to centralize the economic means and staffing of physical training and sports at the level of the Ministry of Defense of Ukraine with the parallel expansion of the independence of the combat training departments on the development of guidance documents on physical training and sports for the military units and services of the AFU; optimize the regular structure of the AFU physical training system; to introduce and license centralized training and retraining of contracted military personnel for the direction of physical training and sports instructors; systematically plan retraining of freelance chiefs of physical training and sports of military units on the basis of educational institute of physical culture and sports-improving technologies of Ivan Chernyakhovsky National University of Defense of Ukraine; to strengthen the individual responsibility of the military personnel for physical fitness by providing in the contract appropriate points.

Key words: servicemen, security, general physical training, competence, concept, instruction, pedagogical modeling, security sector, physical training system, special physical training.